

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I GYFARFOD CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	1 Tachwedd, 2016
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Mandy Williams-Davies, Aelod Cabinet Economi & Chymuned
Swyddog Cyswllt:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Economi & Chymuned

---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Economi & Chymuned. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynllun arbedion a thoriadau.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r fîm rheoli Economi, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r pwyllgor craffu.
- 1.3. Ar y cyfan, rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mwyafrif o'r prosiectau a'r mesurau ar gyfer yr Adran Economi a Chymuned.

2. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

2.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

3. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

3.1. T1 Swyddi Gwerth Uchel ac o ansawdd

3.1.1. Pwrpas y prosiect yma yw gweithio'n rhagweithiol er mwyn creu'r amodau cywir i ddatblygu swyddi gwerth uchel ac o ansawdd o fewn Gwynedd.

3.1.2. Ers y cyfarfod diwethaf, mae'r prosiect wedi bod yn canolbwyntio ar ddau faes penodol sef Ynni a Digidol er mwyn amlygu'r cyfleoedd a chreu amodau i greu swyddi gwerth uchel. Wrth weithio gyda chwmni NMI gaming a'r clwstwr o gwmnïau digidol ym Mharc Menai Bangor, mae'r prosiect wedi llwyddo i greu 10 swydd gwerth uchel ers mis Gorffennaf 2016 (**Mesur Uchel 07- Nifer o Swyddi Gwerth Uchel wedi'i creu - Atodiad 1**). Gweler linc i fideo sy'n dangos sut mae'r gwaith yma wedi cael effaith positif ar gadw ein pobl ifanc yn y Sir trwy gynnig cyfleoedd mewn meysydd gwerth uchel <https://www.youtube.com/watch?v=N2v2a3ZJq0E>. Bydd y prosiect yn canolbwyntio ar weithio gyda'r sector creadigol yn ystod y misoedd nesaf gan ymgeisio i ddenu pobl ifanc i weithio yn y maes.

3.1.3. Mae'r gwaith o ymateb a chyfrannu tuag at Dasglu Llywodraeth Cymru ynglŷn ag ymateb i'r colledion swyddi yn Nhrawsfynydd yn mynd rhagddo. Mae'r pwyslais yma ar sicrhau swyddi gwerth uchel yn ardal Trawsfynydd ynghyd ag ymateb i'r colledion swyddi yn yr ardal. Yn ogystal, mae gwaith o ddatblygu cais am arian Ewrop ar gyfer isadeiledd Canolfan Awyrfod Eryri wedi cychwyn ac yn cynnal momentwm, gyda'r gobraith o gyflwyno'r cais cyn y Nadolig.

3.1.4. Bydd proses ymgynghorol i ymgysylltu ynglŷn â'r SMR yn ardal Trawsfynydd yn cychwyn yn fuan. Rwy'n credu bod hwn yn gam pwysig ymlaen gan fydd cyfle i gynghorau cymuned gael mewnbwn.

3.2. T2 Cadw'r Budd yn Lleol

3.2.1. Pwrpas y prosiect yma yw uchafu gwariant y Cyngor gyda busnesau lleol. Mae dwy agwedd i'r prosiect sef gosod trefn gaffael gwasanaethau a nwyddau newydd yn y Cyngor a chefnogi busnesau i gystadlu ac ennill cytundebau'r Cyngor a thu hwnt.

3.2.2. **Rheolaeth Categori** : Cyflwynwyd adroddiad i gyfarfod o'r Tîm Arweinyddiaeth ym mis Medi yn nodi cyfeiriad y Cyngor gyda threfniadau caffael a phrynu'n Strategol. Bydd y prosiect yn canolbwyntio ar sefydlu prosesau yn y maes Amgylchedd a Corfforaethol yn y misoedd nesaf.

3.2.3. **Uchafu Gwariant Busnesau Lleol**: Mae rhaglen waith wedi'i gosod ar gyfer y gwaith o uchafu gwariant busnesau lleol. Un o'r prif faterion bydd y prosiect yn rhoi pwyslais arno yw'r angen i ddarparu cefnogaeth i fusnesau tu hwnt i drefniadau caffael. Penderfynwyd canolbwyntio ar ddarparu cefnogaeth i fusnesau yn y sector Adeiladwaith a Gofal yn y lle cyntaf.

3.2.4. Ar hyn o bryd rydym yn mesur y prosiect yma trwy ystyried canran o wariant caffael y Cyngor sy'n mynd i gwmnïau o fewn y Sir (os yw'r brif swyddfa gyda

chod post o fewn y Sir)(**Mesur Caff06 yn Atodiad 1**). Nid wyf yn teimlo bod y mesur yma yn adlewyrchu'r gwir sefyllfa o ran gwariant caffael. Fel enghraifft, gwelwyd 'Wynne Construction' a leolir yn Ninbych yn ennill mwyafrif o'r cytundebau adeiladu ysgolion unfed ganrif ar hugain yng Ngwynedd, gydag oddeutu £8.67m yn cael ei wario gan y Cyngor yn ystod 2015-16. Serch hynny, gwelwyd dros £3.4m yn dod yn ôl i mewn i Wynedd drwy is-gontractau wrth i 'Wynnes' adeiladu Ysgol Hafod Lon yn unig. Rwyf yn awyddus i'r Adran ystyried sefydlu mesur ychwanegol sy'n cynnwys gwerth ariannol sy'n dod i'r Sir trwy is-gontractau. Byddaf yn gallu adrodd ar y mesur newydd yma pan rwy'n adrodd tro nesaf.

3.3. T3 Gwynedd Digidol

- 3.3.1 Pwrpas y prosiect yw cefnogi ymdrechion i drawsnewid defnydd busnesau, gwasanaethau a thrigolion Gwynedd o dechnoleg drwy sicrhau bod darpariaeth o fand eang cyfoes ar draws y sir.
- 3.3.2 Ers i mi adrodd tro diwethaf, rwyf wedi gofyn i'r prosiect ganolbwyntio ar ennyn diddordeb busnesau o'r cymorth sydd ar gael trwy raglen Cyflymu Cymru i fusnesau, gan fod tystiolaeth yn dangos bod ymwybyddiaeth o'r cymorth yn isel. Mae briff wedi'i lunio ar gyfer trefnu cyfres o weithgareddau annog trigolion a busnesau Gwynedd i fanteisio ar fand eang yn y Sir, gyda'r bwriad i drefnu digwyddiadau cyn diwedd mis Tachwedd.
- 3.3.3 Efallai i chi gofio i mi nodi tro diwethaf am gynllun peilot i ddarparu wi-fi cyhoeddus yn Aberdaron fel rhan o'r prosiect. Cymeradwywyd cais diweddar ar gyfer cyllid Llywodraeth Cymru i gefnogi cynlluniau wi-fi pellach yn y sir ac i ymestyn y ddarpariaeth o gyfrifiaduron sydd ar gael i ddefnydd y cyhoedd. Mae diffyg mynediad i offer TG/ digidol wedi ei amlygu fel problem gan unigolion/ grwpiau yn ein cymunedau gwledig, felly fydd y buddsoddiad ychwanegol hwn yn ymateb i'r broblem. Disgwylir gweld pwyntiau gweithredu ychwanegol mewn mannau cyhoeddus megis llyfrgelloedd, canolfannau hamdden, canolfannau llety cymdeithasol a chyfleusterau cymunedol yng Ngwynedd Wledig.
- 3.3.4 Mae'r cynllun yma wedi bod yn gweithio gyda phrosiect Arloesi Gwynedd Wledig a Llywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun peilot i dreialu dull newydd o ddarparu band eang cyflym i leoliadau anghysbell gan ddefnyddio'r tonfeddi sydd yn bodoli rhwng y signalau gan fastiau teledu (dyma'r tonfeddi sydd yn teithio pellaf ac yn cario orau drwy rwystrau megis coed ac adeiladau)
- 3.3.5 Bu ymweliad i Ynys Arran yn yr Alban gan gynrychiolaeth o Arloesi Gwynedd Wledig a Llywodraeth Cymru i weld y dechnoleg ar waith, ac rydym yn bwriadu treialu'r dechnoleg ar safle Trawsfynydd Ardal Fenter Eryri. Dyma fydd y tro gyntaf yng Nghymru i'r dechnoleg gael ei ddefnyddio.

3.4. T4 Cynllun Arloesi Gwynedd Wledig

- 3.4.1 Pwrpas y prosiect yma yw creu'r amodau i gryfhau sail economi wledig Gwynedd gan annog mentrau lleol i sefydlu a datblygu er mwyn cynnal cyflogaeth. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy Arloesi Gwynedd Wledig - LEADER Rhaglen Datblygu Wledig.
- 3.4.2 Un o'r gweithgareddau sy'n cael ei beilota trwy'r prosiect yma yw Hwb Arloesi, sef gofod cydweithio newydd gyda chyfleusterau 'desg boeth' sydd bellach wedi agor yn yr Hen Lyfrgell ym Mhorthmadog. Pwrpas y peilot yma yw gweld os

yw'r gofod cydweithio yn hyfyw ac o fudd o fewn ein cymunedau gwledig. Mae'r angen am yr hwb wedi'i amlygu trwy'r heriau sy'n wynebu ein cymunedau gwledig. Mae ardaloedd Dwyfor a Meirionnydd ymhlith yr uchaf o ran unigolion sy'n gweithio o'u cartrefi. Mae'r cynllun hefyd yn gwneud defnydd o adeiladau gwag yn yr ardal. Os bydd yr Hwb ym Mhorthmadog yn llwyddiannus, yna byddai modd ystyried rhai pellach ar draws y Sir.

- 3.4.3 Yn ogystal, trwy'r prosiect yma wedi yn gweithio'n agos gyda Chyfeillion Amgueddfa Lloyd George i adnabod trefniadau rheoli amgen a sicrhau achrediad i'r Amgueddfa. Mae hwn yn enghraifft dda o sut mae'r cynllun yma yn cydblethu gyda gwaith unedau eraill yn yr Adran, gan sicrhau trosglwyddo asedau cymunedol.
- 3.4.4 Oherwydd natur arloesol cyllid LEADER, mae nifer o is-brosiectau wedi'i gweithredu, ond ar hyn o bryd, nid oes tystiolaeth o effaith y gweithgareddau hyn. Rwy'n awyddus i'r cynllun ganolbwyntio ar werthuso'r effaith hyd yma ac ystyried prif ffrydio rhai o'r cynlluniau sy'n dangos yr effaith mwyaf ar drigolion Gwynedd.

3.5. T5 Safle Treftadaeth y Byd

- 3.5.1 Pwrpas y prosiect hwn fydd creu budd economaidd o dreftadaeth gyfoethog Gwynedd. Byddwn yn canolbwyntio ar Safleoedd Treftadaeth Byd presennol ac yn cyflwyno achos am statws Safle Treftadaeth y Byd presennol ac yn cyflwyno achos am statws Safle Treftadaeth y Byd i rannau o'r dyffrynnoedd llechi.
- 3.5.2 Mae Consortiwm Govannon yn parhau i weithio ar yr enwebiad ar gyfer statws, gyda'r gwaith o fapio opsiynau ar gyfer elfennau gwarchod a chadwraeth o fewn y safle arfaethedig. Disgwylir byddem yn adnabod ffiniau ar gyfer yr enwebiad yn y misoedd nesaf. Bydd penderfyniad terfynol ar yr enwebiad yn cael ei wneud erbyn Chwefror 2018, yn unol ag amserlen UNESCO .
- 3.5.3 Mae'n deg dweud bod pwyslais y prosiect hyd yma wedi bod ar ddatblygu'r enwebiad ar gyfer statws, yn hytrach nag ystyried y budd economaidd sy'n deillio o'r gwaith. Mae Grŵp Busnes wedi'i sefydlu i ystyried y budd economaidd, sydd yn gam ymlaen ond rwyf hefyd wedi gofyn i'r Adran ystyried newid pwyslais y prosiect i ganolbwyntio ar y budd economaidd yn y misoedd nesaf. Yn benodol, rwy'n awyddus i ni ystyried beth yw'r cyfleoedd economaidd sy'n codi yn ein cymunedau.
- 3.5.4 Mae gwaith datblygu yn parhau gyda phrosiect Glannau Menai, gyda'r cais am arian Ewrop wedi'i gyflwyno mis Medi ar gyfer gwneud gwelliannau ar gyfer adfer Safle Hen Ynys, datblygiadau rheilffordd newydd, ehangu ar gyfer Galeri 2, a gwelliannau canol tref yng Nghaernarfon. Disgwylir derbyn cadarnhad o'r pecyn ariannu erbyn canol mis Tachwedd.

3.6. T6 Gwella Mynediad pobl y sir i waith ac ymateb i rwystrau

- 3.6.1 Pwrpas y prosiect hwn fydd hwyluso a gweithredu pecyn o brosiectau er mwyn cefnogi unigolion bregus i mewn i waith. Mae'n brosiect rhanbarthol trwy waith Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru gyda Gwynedd wedi bod yn cyfrannu tuag at gomisiynu'r gwaith.
- 3.6.2 Bellach, mae 133 o bobl ifanc wedi cael cymorth trwy gynllun TRAC sy'n targedu pobl ifanc sy'n debygol o beidio â bod mewn gwaith, hyfforddiant na

chyflogaeth. Hyd yma, mae 29 o bobl ifanc wedi symud i addysg neu hyfforddiant yn dilyn derbyn cymorth y prosiect. Mae hwn yn gam tuag at leihau'r ffigwr o bobl ifanc sy'n NEET yn 16 oed.

- 3.6.3 Mae cynllun OPUS sy'n targedu oedolion bregus er mwyn eu cefnogi i gyflogaeth gynaliadwy wedi'i derbyn cymeradwyaeth ar gyfer cyllid Ewrop ers i mi adrodd tro diwethaf. Bydd Adran Oedolion a Llesiant yn arwain ar weithredu'r prosiect yma.
- 3.6.4 Adnabuwyd dau risg/ rhwystr ar gyfer y cynllun yma, sef goblygiadau gadael Ewrop ar ffynonellau ariannu'r prosiectau wedi 2018. Mater arall sy'n gallu effeithio ar weithrediad rhai o'r prosiectau yw dyfodiad Rhaglen Gwaith ac lechyd gan y Ganolfan Byd Gwaith. Er bod y ddau risg yma yn faterion tu allan i'n rheolaeth ni, mae'n bwysig bod y prosiect yn cynllunio ac yn ystyried y camau nesaf er mwyn sicrhau nad yw'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu ar gyfer ein trigolion bregus yn cael eu heffeithio.

3.7. T7 Digwyddiadau Proffil uchel a Strategol

- 3.7.1 Pwrpas y prosiect hwn yw denu digwyddiadau proffil uchel cenedlaethol neu ryngwladol i Wynedd er mwyn manteisio ar y budd economaidd a chymdeithasol fydd yn deillio o hyn.
- 3.7.2 Mae'r prosiect wedi rhoi cymorth i 15 digwyddiad ychwanegol ers y tro diwethaf i mi adrodd. Hyd yma, gellir nodi mai'r budd economaidd o'r digwyddiadau yn £1.9m (**Mesur TMGC4 - Budd i'r economi o gefnogi digwyddiadau proffil uchel yn Atodiad 1I**), gyda 4,287 wedi cymryd rhan yn y digwyddiadau, a 55 o gwmnïau o'r Sir wedi'u cyflogi i weithio ar y digwyddiadau.

4. MESUR PERFFORMIAD

- 4.1. Ar y cyfan rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mwyafrif o'r mesurau ar gyfer yr Adran hon – gweler **Atodiad 1**. Rwyf eisoes wedi cyfeirio at rai o'r mesurau wrth drafod y prosiectau. Er hyn, rwyf am dynnu eich sylw at y mater canlynol:
  - 4.1.1 **PNECON01 Nifer y swyddi wedi eu creu gyda chymorth yr Adran Economi & Chymuned** - Mae'r ffigwr yn 30 hyd yma. Mewn cymhariaeth a'r blynyddoedd cynt, mae'r tuedd yn dangos bod y ffigwr wedi bod yn gostwng yn flynyddol (234 o swyddi wedi'u creu yn 2014-15 o'i gymharu â 81 yn 2015-16)!. Mae'n bwysig i nodi yma bod hyn yn unol â'r disgwyl o ganlyniad i fod rhaglenni sylweddol megis y Gronfa Fuddsoddi Leol sydd wedi bod yn darparu grantiau ar gyfer busnesau wedi bod i ben.
- 4.2 Wrth drafod a herio perfformiad yr Adran mewn cyfarfod diweddar, rwy'n awyddus i adolygu'r rhai o'r mesurau rwy'n adrodd arnynt i chi i gynnwys gwaith rhai unedau megis Morwrol a Pharciau Gwledig gan i mi ystyried bod rhai o'r mesurau yma yn bwysig i bobl Gwynedd. Mae'r Adran yn gweithio ar eu cynllun busnes ar hyn o bryd, ac yn adolygu pwrpasau a'i mesurau'r gwasanaethau.

5. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

- 5.1. Rwy'n falch o allu adrodd bod oll o gynlluniau arbedion perthnasol 2016/17 yr adran Economi a Chymuned wedi eu gwireddu, ac maent hefyd yn gwneud cynnydd derbyniol iawn tuag at wireddu cynlluniau 2017/18.

6. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

6.1. Dim i'w nodi.

7. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

7.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Prif Weithredwr:

"Fel sydd yn amlwg o'r adroddiad, mae'r maes hwn yn un eang iawn gydag amryw o brosiectau amrywiol y mae'r adroddiad yn cyfeirio atynt.

Mae'n bwysig nodi bod y "dirywiad" a welir mewn rhai meysydd yn rhywbeth yr oeddem yn ei ragweld. Er enghraifft, mae'r lleihad yn y nifer o swyddi sydd wedi eu creu (PENECON01) yn ganlyniad i'r lleihad mewn cronfeydd allanol yr oedd modd manteisio arnynt. Mae'r adroddiad hefyd yn adrodd ar rai o'r resymau am y perfformiad o ran cwmnïau lleol yn ennill gwaith."

ii. Y Swyddog Monitro:

"Dim sylwadau o ran priodoldeb"

iii. Y Pennaeth Cyllid:

"Yn unol ag arsylwadau blaenorol, gallaf gadarnhau y sefyllfa nodir yn rhan 5 o'r adroddiad, sef fod y cynlluniau arbedion perthnasol wedi eu gwireddu, neu ar eu ffordd i wireddu yn llawn ac amserol."

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Adran Economi & Chymuned